

Lausunto

21.08.2025

Asia: VN/35827/2024

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetun lain ja sosiaalihuollon ammattihenkilöistä annetun lain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Helsingin kaupungin sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan lausunto sosiaali- ja terveysministeriölle hallituksen esityksestä eduskunnalle laeiksi terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetun lain ja sosiaalihuollon ammattihenkilöistä annetun lain muuttamisesta

Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimiala kiittää mahdollisuudesta lausua asiassa ja antaa asiasta seuraavan lausunnon.

Hallituksen esityksen keskeiset tavoitteet ja pääasiallinen tarkoitus

Hallituksen esityksen tavoitteena on osana palvelujen uudistamista kehittää sosiaali- ja terveydenhuollon valmiutta ja varautumista vastata kansainvälisiin, kansallisiin ja alueellisiin riskeihin normaali- ja poikkeusoloissa. Osana valmiutta ja varautumista luodaan sosiaali- ja terveydenhuoltoon lainsäädäntö ja toimintamallit kansainvälisen avun vastaanoton ja antamisen mahdollistamiseksi. Tämä edellyttää kansainvälisen avun vastaanottamisen huomioimista myös terveydenhuollon ammattihenkilöitä koskevassa sääntelyssä.

Hallituksen esityksessä ehdotettujen muutosten tavoitteena on edistää valmiutta ja varautumista kansainvälisen avun vastaanottamiseen terveydenhuollon ammattihenkilöiden ammatinharjoittamisen sääntelyssä. Terveysdenhuollon ammatinharjoittamista koskevaan lakiin terveydenhuollon ammattihenkilöiden ammatinharjoittamisesta ehdotetaan lisättäväksi uusi 3 c §, jolla rajoitettaisiin laissa säädettyjen velvoitteiden soveltamista kansainvälisen avun

vastaanottamiseen liittyvään säännellyn terveydenhuollon ammatin harjoittamiseen. Soveltamisalarajoituksella mahdollistettaisiin kansainväliseen avun vastaanottamiseen liittyvä säännellyn terveydenhuollon ammatin harjoittaminen Suomessa.

3 c §:ää sovellettaisiin tilanteisiin, joissa valtioneuvosto, tasavallan presidentti tai asianomainen ministeriö on päättänyt pyytää kansainvälistä apua Euroopan unionin jäsenvaltioilta, muilta liittolaisilta, kahdenvälisiin sopimuksiin perustuen tai kansainvälisiltä järjestöiltä kansainvälistä apua, yhteistoimintaa tai muuta kansainvälistä toimintaa koskevasta päätöksenteosta annetun lain nojalla.

Terveydenhuollon ammattihenkilölakia ei sovellettaisi silloin, kun Suomeen humanitaarisen avun tehtäviin lähetetty terveydenhuollon ammattihenkilö harjoittaa säänneltyä ammattia kansainvälisen avun vastaanottamista koskevan päätöksen perusteella. Avunpyyntöä koskevan päätöksen perusteella Suomeen lähetetty henkilö voisi harjoittaa säänneltyä terveydenhuollon ammattia ilman toimivaltaisen viranomaisen myöntämää ammatinharjoittamisoikeutta. Häntä ei myöskään koskisi terveydenhuollon ammattihenkilöillä säädetyt oikeudet ja velvollisuudet eikä häneen kohdistettaisi terveydenhuollon ammattihenkilölain mukaisia valvontatoimia. Henkilön ammatinharjoittaminen soveltamisalarajoituksen mukaisesti olisi sidottu kansainvälisestä avusta tehtyyn päätökseen ja siinä määritellyn avun laatuun, laajuuteen ja keston.

Mikäli henkilö haluaisi harjoittaa Suomessa säänneltyä terveydenhuollon ammattia päätöksessä määritellyä apua laajemmin, sovellettaisiin häneen terveydenhuollon ammattihenkilölain säännöksiä. Henkilö ei voisi kuitenkaan esimerkiksi määrätä lääkkeitä tai käsitellä potilastietoja, koska hän ei olisi terveydenhuollon ammattihenkilölaissa tarkoitettu terveydenhuollon ammattihenkilö (laillistettu ammattihenkilö, luvan saanut ammattihenkilö, nimikesuojattu ammattihenkilö).

Hallituksen esityksen mukaan ehdotetun sääntelyn ei arvioida heikentävän potilasturvallisuutta tai terveydenhuollon potilaiden asemaa. Suomeen humanitaarisen avun tehtäviin lähetetyt terveydenhuollon ammattihenkilöt ohjattaisiin työskentelemään olemassa oleviin rakenteisiin hyvinvointialueiden terveydenhuoltoon. Niissäkin tapauksissa, joissa lähetettävät ammatillaiset tulisivat ryhmänä tai osana esimerkiksi kenttäsairalatoimintaa, ohjattaisiin apu jonkun hyvinvointialueen organisaation johtovastuulle. Järjestämisvastuu asukkaiden sosiaali- ja terveydenhuollon palveluista kuuluu hyvinvointialueelle kaikissa olosuhteissa. Humanitaarisen avun tehtäviin lähetetyt terveydenhuollon ammattihenkilöt toteuttaisivat hyvinvointialueen järjestämisvastuulle kuuluvia tehtäviä toimien hyvinvointialueen apuna ja tukena, mutta eivät kuitenkaan itsenäisinä palveluntuottajina.

Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan lausunto

Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimiala kannattaa pääasiallisesti esitystä ja sen tavoitetta parantaa Suomen valmiuksia antaa ja vastaanottaa kansainvälistä apua ja siten osallistua EU:n toimintaan ja kansainväliseen yhteistyöhön kansainvälisten häiriötilanteiden hallinnassa, jota ovat esimerkiksi erilaiset terveyttä uhkaavat hätätilanteet ja sotilaallisten keinojen käyttö.

Koska kyseessä on poikkeus- ja kriisiolojen humanitäärisen avun mahdollistaminen, toimiala pitää ehdotettuja muutoksia tarpeellisina. Toimiala katsoo, että hallituksen esitysluonnos on kattava ja ottaa hyvin juridiset näkökulmat huomioon.

Hallituksen esityksessä ehdotetaan myös, että terveydenhuollon ammattihenkilöistä annettuun lakiin ja sosiaalihuollon ammattihenkilöistä annettuun lakiin tehtäisiin valtion aluehallinnon uudistuksen edellyttämät välttämättömät tekniset muutokset. Terveys- ja sosiaalihuollon ammattihenkilöistä annettuun lakiin ehdotetaan asetuksenantovaltuutta koskevaa tarkennusta. Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialalla ei ole hallitukseen esitykseen tältä osin huomautettavaa.

Lehtonen Harri
Helsingin kaupungin sosiaali- ja terveystoimiala